

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apodixes, Sive Demonstrationes Tres Horrendarvm Blasphemiarvm Ecclesiae A Calvino Reformatae, Circa tres primos Symboli Catholici Articulos

Bosendorf, Hermann

Monasterii VWestphaliae, 1608

Capvt III. Secundum Caluini doctrinam Diabolum constitui Deum
reformatorum à Caluino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35415

formam reuocemus, tum aduersarij subterfugia excutiamus, deniq; quæ impingit mendacia erroresq; retorqueamus.

CAPVT III.

*Secundum Caluini doctrinam Diabolum
constitui Deum reformatorem
à Caluino.*

DEduxi pluribus hanc rem aduersus Caluinopredicantem meum in opusculo: *Zugenscheinliche außführung daß der Caluinistē Gott der Teuffel sey: wider Hans Wurst.* Et in eiusdem Apologiae irrefutata confutatione *widerlegung der Caluinischen Abfertigung.* Sed quod hæc vernaculo sermone sint elaborata, aduersarius autem etiam latinè calumniatur, modo latina phrasi rem eandem ferè reddam, simulq; multiplicibus pseudologijs Vorstianis occurram. Verum ne Andabatarum pugnam pugnemus, principio statum quæstionis oculis subiiciamus. Hoc igitur est quod anquiritur, an Deus peccata, non solum permittat fieri à malis, sed an sua etiam voluntate velit, decernat, iubeat, vt fiant: iterum, non an ordinet permissa peccata ad bonorum hominum probationem & malorum castigationem (id enim extra disputationis aleam est) sed an intus in mentibus hominum operetur malum, & non tantum deserendo

Status con-
trouersie.

B permit-

permittendoq; sed etiam agēdo, volendo, impellēdo vnà cū peccatore ad malum cōcurrat; in illud hominem proijciat vt præcipuus author; ad illud volūtates excitet & conatus firmet. Hæc Calvinum dicere, dicimus vna cum Lutheranis Catholici: atque inde Caluini Deum colligimus esse Diabolum. Perplexatur vero de his prædicans, defugiensq; hunc quæstionis punctum, de alijs respōdet, rogatus de cœpis, & nunc hoc, paulo post aliud occinit, sibi non satis vel in hac vel in alijs materijs constans. Probemus igitur iam Deum Calvinianum non solum velle ipsam permissionem peccati, tanquam concessæ arbitrij humani libertati debitam, sed etiam velle ipsum peccatum permissum. Quæ duo differunt plurimum, & non nisi imperitissimè confunduntur. Voluntas enim permittendi homini libertatem benè vel malè operandi, bona est; at mala est voluntas, quæ abutitur permissa libertate, operaturq; malum. Non agit malè imperator volendo & permittendo Iudæos in imperij finibus viuere; velle autè viuere Iudaicè plane malum est salutiq; animarum perniciosum: & leges multa permittunt, quæ tamen vt iusta non probant voluntue fieri.

Differunt plurimum velle permissionem ipsam & velle rem permissam.

I. Argum. ab auctoritate.

His positis I. Argumentum, vt placet prædicanti, est ab auctoritate, potestque hunc in modum Syllogisticè formari. Vnicuique peccato in sua arte est credendum; medico in ijs quæ

quæ ad alexipharmaca faciunt; Iuris perito in definienda sententia legis; opifici de operis perfectione vel imperfectione. At vero periti Theologiæ, Calvinum iudicant, Deum facere peccati authorem, & quod inde fieri cõcedit prædicans, ex Deo procedere Diabolum. Verè igitur censendus est Calvinus cum gregalibus suis ex Deo facere diabolum. Minorem huius syllogismi negabit aduersarius, maiori tanquam communi quodam axiomate non difficulter admissa. Sed neget quoties collibitum fuerit, nobis nihil probatu facilis. Sic enim argumenti cursum vimque promouemus.

Si qui in doctis Theologis sunt numerandi, dubio procul, etiam aduersario iudice ijerunt, vel Lutherani Superintendentes, vel Calviniani consistoriantes, vel Catholici in Academijs Theologiæ Doctores. Sed ex ijs pleriq; hoc ter impium dogma Caluino tribuunt, si quando eius disceptandi occasio est. Neq; hoc grauatè concedit Prædicans, vt qui testibus luce clarioribus in thesi prima opprimatur. Largitur id testari Superintendentem omnium generalem Tilmannum Hefhusium in lib. de erroribus Caluini. Idem Conradum Schluffelburgium Stralsundensem superintendentem, & generalem episcopum & Patriarcham circumiacentium deformatarũ Ecclesiarum, hominẽ 23. añis in Caluinistis

Lutherani
testantur
Caluini-
stis p Deo
esse Diabo-
lum.

lectitandis fatigatum fractumq; dicere & docere in Theologia Calvinistica ex 223. Sacramentorum libris congesta, non diffitetur. Idem Philippum Nicolai ducem verbi Hamburgæ eiusq; Symmistas Caluini alleclis opprobrire, & in libris editis, & pro concione non abnegat. Mitto Lutherum dicentē Tom. 3. Ienæ lib. daß diese wort Christi (das ist mein Leib) noch fest stehen. Der Teuffel ist der schwermer (Caluinisten) geistlicher Gott/20 Ioannem Prætorium Saxohallensem in lib. Calvinisch Gasthaus zur Narrentappen genannt. Ioannem Schütz im Sacramentsteuffel/aliostq; complures. Accedunt ad hosce Evangelicos (non sanè contemnendos Evangelico Vorstio, nisi velit eos secundum nouum suum Euangelium mentitos) Calvinistæ: inter quos cum anno 1552. Geneuæ doctrina Caluini de Prædestinatione cœpisset esse cōtrouersa (Bolsæci verba refero ex historia de vita Bezæ) plurimi Bernatium ministri oculos aperuerunt, Caluinumq; in ea grauiter errare perspexerunt. Coactaq; Lausannæ Synodo subducentem se disputationi cum Bolsæco (qui anno dicto hac in materia ei restiterat Geneuæ ad D. Petri) condemnârunt prohibentes ne quis impiam hanc doctrinam traderet, Deumq; per eam in cacodæmonem transformaret. Extant senatus Bernensis litteræ ad ministros An. 1555. apud Claudium Xantesium in respons. ad apologiam Bezæ, quibus suam hanc de impiissima

Caluinistæ
restantur
Caluini
Deum esse
Diabolum

sima ista Caluini doctrina censuram satis in-
 dicant: vt imperitè prorsus impudenterque
 Feuardentium lib. 2. c. 12. Theomachiæ men-
 daciij accuset prædicans: cum ille Bernenses, ait,
ministri coram Senatu suo Caluinum accusarunt, &
libellos eiusdem (Caluini) super hac re à carnifice
publicè laceratos eodem loco conflagrari statuerunt,
edicto prohibentes, ne quis in eorum terris tam terros
errores spargeret. Insinuat hæc Bullingerus Ti-
 gurinus minister ferm. 10. Decade 3. dum in-
 uehitur tacito nomine in Caluini dogma quo
Deum esse causam peccati statuit; propterea, quia ip-
sum peccatum voluit. Si enim nolisset homo non pec-
casset. Eadem mens fuit Petri Vermilij publici
 in Theologia professoris in 2. Reg. c. 6. senten-
 tias (quas Caluinus de peccati origine tradidit)
Libertinas, execrandas, sacrilegas, abominandas &
plane diabolicas proclamans. Nec Geneuæ de-
 fuerunt præter Bolsecum alij, & in primis Ca-
 stalio ac Seruetus, qui se statim Caluino op-
 ponerent. Cæterum quia Caluinus Papa eo Seruetus à
 loci plus pollebat viribus, alios fuga sibi con- Caluino
 sulere compulit, alium viuū ardentibus flam- cōbustus,
 mis comburendum curauit. Negauit hæc nihil obstā-
 principio de Castalione prædicans: sed post te liberta-
 quam monitus scripto meo *Zugenschein* ocu- te & auto-
 laria naso admouit, id quod negarat in Apo- nomia Cal-
 logia reperiri apud Castalionem, inuentum à Palinodia uinistica.
 se concessit, seque more suo mendaciij ipse re- Vorstiana.
 darguit. Quoniam vero apertè totum hoc,
 B 3 quod

quod Iesuīte, etiā Castalio obijcit, Calvinistis
 verba Castalionis ad longum ponam. *Falsus*
 Dogmata *Caluini Deus, est (ait) tardus ad misericordiam, pro-*
 Caluini ex *pensus ad iram, qui maximam mundi partem creauit*
 Castaliōe. *ad perniciem, eosq; nō solum ad damnationē, sed etiā*
ad damnationis causam predestinauit. Itaq; decreuit
 Amige au- *ab eterno & vult, efficit q; vt peccent necessario, ita vt*
 res prædi- *nec furti, nec homicidia, nec adulteria cōmittantur,*
 cans, & dif- *nisi eius impulsu. Suggestit enim hominibus prauos af-*
 ce vt tui *fectus atq; inhonestos, nō solum permissiue, sed effica-*
 Iesuītis. *citer, eosq; indurat, ita vt dum impiē agūt potius opus*
Dei, quā suum faciant. Sathanā facit esse mendacem,
ita vt non iam Sathan, sed Deus Caluini sit pater men-
daciū. At ille Deus, quē sacra littera docet, est huic pla-
nē cōtrarius. Et infra: verus Deus venit vt destrueret
illius Calviniani Dei opera. Et hi duo Dei, vt sunt natura
 Viua Cal- *inter se cōtrarij: sic gignunt filios etiam inter se cōtra-*
 uinistarū *rios. Ille (Caluiniāno caluinista) immisericordes,*
 imago à *superbos, immites, inuidos, sanguinarios, calūniato-*
 Caluiniā- *res, fictos, aliud in corde aliud in ore gerentes, impati-*
 no depicta *entes, malitiosos, seditiosos, cōtentiosos, ambitiosos,*
auaros, voluptatis magis, quam Dei amantes, deniq;
omnibus prauis & inhonestis affectibus plenos, quos ei
ipsorū pater suggestit, vt alter Deus (Catholicus Ca-
tholicos) misericordes gignit. Disce Caluinopre-
dicans nō esse tutū vociferari, simulac aliquid
primò aspectu nō inueneris: hoc cōiycio mala fide
citātū esse, quod calumniatoribus est solenne. Vide vt
 Stāçari de *Caluino te*
 Caluino re *stimoniū,*
 Stāçari de *tentiam pronūcies. Adamus hic Stancarum &*
 Caluino re *ipsum*
 stimoniū,

ipsum Sacramentariū, qui de Caluino scribens inquit: *iste ter infelix & indoctus Caluinus saepe in scriptis suis cōtra seipsum loquens duos Deos cōstituit* (puta Diabolum cum alio Deo) *nescit quid scribat, aut de quibus affirmet, modo vnam sententiam ponit, immediatē addit contradictoriam. Quod prius affirmat hoc postea negat, & ob id velle omnes eius ineptias, ne dicam stultitias, & impietates corrigere, immensus esset labor.* Sed missis Nouangelicis ad catholicos abeamus, qui ex omni pene gente, quæ sub cælo est, hanc blasphemiam in Caluino notârunt, eumque grauissimè accusârunt, quod Deum transformaret in diabolum sua de Deo peccati authore doctrina. Comprobârunt id doctè pariter & copiosè ex Anglis duo V Vilhelmi Reginaldus & Giffordus. lib. 3. Caluino Turc. c. 17. & c. 28. Ex germanis Theologiæ professor publicus Martinus Becanus in Disp. an Deus sit author peccati. c. 17. ex Gallis Francisc. Feuardétius li. 2. c. 12. Theom. Calu. dum è Calvinistis demonstrat Deum esse causam peccati. ex Italis Bellarm. Tom. 3. li. 2. c. 4. de amissione gratiæ, ubi idem cū Feuardentio accuratè edocet, solidaq; fundamenta iacit ad cōcludendum Caluini Deū esse diabolum. Ex Polonis Andreas Iurgievicius in li. Nullus & nemo. Ex Austriacis Quirinus Cnoglerus in Symbolo Caluin. art. 1. Iā vero si in ore duorū aut trium testiū stat omne verbum, vt ipsa sapiētia Matt. 18, loquitur, qd excipiet

Mira doctrina Caluiniā laus à Caluiniāno profecta. Cape tibi hoc prædicans.

Ex omni ferè gente testes orthodoxi.

Responſio prædicans contra tantam nubem testimonio-
 Vorſtiana. rum? *Heshuſius*, ait, *cum cæteris homo fuit, cum Pa-*
 Refellitur. *piftis hac in re conſentit, Caluinum non intellexit: iu-*
ratus eſt hoſtis Bellarminus: ex perturbatione animi
loquitur Caſtali. Nimirum homo non eſt Vor-
 ſtius: ſolus intelligit Caluinum Vorſtius: vni-
 cus eſt, in quem non cadit affectus iudex de
 Caluino Vorſtius: Vorſtius angelus eſt, (ſatis
 tamen barbatus & corpulentus) quem nec o-
 dium, nec amor Caluini, pro quo deſudat, tan-
 gat; & Vorſtius Stoicus eſt, qui nullos animi
 motus contra Ieſuitas (quos maledictis lanci-
 nat quam poteſt grauiffimè) ſentiat: vni Vor-
 ſtio testimonium dicere citra exceptionem
 omnem licet. Non te pudet, prædicans, tam
 miſerorum effugiorum? quiſquis contra te &
 Caluinum testimonium dicit eo ipſo eſt ho-
 ſtis reiectusq; tuo iudicio. Videsne eadem ra-
 tione, te nihil vnquã per teſtes docere poſſe?
 vidēsne tribunalia omnia ac fora hac eluſione
 perturbari? mox enim vt testimonium cõtra
 quempiam aliquis tulerit, homo eſt paſſioni-
 bus obnoxius, hoſtis eſt, aduerſarius eſt ex-
 ciperi licebit. Gaue tibi lis incidat in iudicio
 de facti cuiuspiã quæſtione, niſi Deum ipſum
 angelosq; teſtes adduxeris, actum ages, tuaque
 ipſius excipiendi contra teſtes arte eluderis.

2. Argu.
 mentũ ex
 propieta-
 tibus Sa-
 thanæ.

SECVNDVM ARGVMENTVM. Si iſdem
 coloribus & proprietatibus, Caluinus expin-
 xit Deum, quibus delineari ſolet Diabolus;
 Deum vtique; Caluinus trãſformat in Diabolũ.

At

At verum prius. verum igitur etiam posterius. Vis tota huius discursus in secundam sumptionem, siue minorem propositionem incumbit; hanc igitur ita probant theses. I. Sathanæ colores proprietatesque sunt, hominū corda indurare, excæcare, suis mendacijs decipere, & ad peccata sollicitare, non quidem modo quocunq; hæc operando, sed prout Gen. 3. 3. Reg. 22. Ioan. 8. 13. 2. Cor. 4. & alijs in scripturis hæc Sathanæ ascribuntur immittendo, influendo, & (quod plus est quam suadere) decernendo. At Caluini Deus ad eum modum in hominibus operatur hæc omnia. Probat id multis ex Caluino Bellarm. lib. 2. de amiss. gra. & statu pec. c. 4. & Becanus disp. cit. c. 10. Sed vnus nobis locus in thesi positus erit instar omnium, quo prædicantis simul fucatæ euasiones, & inepta subterfugia præcidantur. I. Inst. c. 18. §. 2. *Dicitur etiam (inquit) idem Sathan, excæcare infidelium mentes: Sed vnde hoc, nisi quod à Deo ipso manet efficacia erroris, vt mendacijs credant, qui renuunt parere veritati? quo loco, efficacia, qua intellectus excæcatur à Sathana, euidenter à Caluino arrogatur Deo. His gemella sunt, quæ in lib. 2. Inst. c. 4. §. 4. dicuntur; vt videas efficaciam agendi penes Deum fuisse, reprobos ministerium tantum præbuisse. Occurrit prædicans in libello turke Abfertigung (nam quæ in Apologia sunt apinæ tricæ post dissipabuntur) scribitq; pagina 17. Deum *impios excæcare & indurare, non permissione sola, sed**

Prima probatio minoris summationis.

à Deo Caluini est efficacia erroris in pseudo-prophetis.

Solutio Vorstiana.

refellitur.

certa destinatione, quæ in subtractione diuinæ gratiæ & luminis cælestis aliorumq; donorum sit posita. Sed ego te oro lector, cui Caluini inspiciendi copia est, vt non nihil mecum cõsideres quæ ibidem verba à Caluino ponuntur, impostorem, & planè non alium quam impostorem perfrictæ frontis, prædicantem hunc clamabis. Vt enim omittam quod Caluinus inquit §. 1. loc. cit. directè contra prædicantem: Si Dei iudicium est excœcatio & amentia Achab, nuda permissionis (quæ subtractione gratiæ fit) figmentum euanescit, quia ridiculum foret iudicem tantum permittere, non etiam decernere quid fieri velit, & mandare executionem ministris. An quid clarius potest afferri ad impudentiam Vorstij ostendendam, quam cum scribit, 2. Instit. ca. 4. §. 4. Scripturæ testimonia de Pharaonis induratione vltra procedere, quam quod indicent tantum, quales Deus homines faciat deserendo (nota bene prædicans) cum indicent magis, qualiter opus suum in illis peragat, induretq; plus aliquid faciendo, quam non emolliendo? quàm cum inquit loco cit. hæc (excœcare, vertigine percuterè, obdurare, &c.) ad permissionem multi reijciunt, ac si deserendo improbos à Sathana excœcari sineret. sed nimis friuola est ista solutio. Potèstne excœcate prædicans quid apertius adhuc requirere? quid vis vltèrius? ais: Deum Caluino indurare subtractione diuinæ gratiæ & luminis cælestis: Negat id Caluinus, atque nimis friuolam esse illam responsionem.

Caluinus
apertè re-
futatur Vor-
stium.

nem. Nonne eo ipso oppugnas illum, quem
 susceperas propugnandum? Si non satis asse-
 queris quid sit Caluino, Sathanam mentes ex-
 cœcare, sed à Deo efficaciam excœcandi erro-
 risq; velut è fonte primo ac authore manare:
 da saltem operam vt intelligas, quid sit, plus
 aliquid Deum facere indurando, quam non
 emollire. Erubescere, cum te vt friuolum & in-
 eptum ex sua perstringit sententia. Audi eti-
 am vltius ibidem contendentem, *Deum pro-
 jicere homines in fœdas cupiditates, quia iusta sua
 vindicta præcipuus est author, Sathan vero tantum
 minister.* Quasi dicat: & Deus & Sathan projici-
 unt homines in fœdas cupiditates, sed Deus
 vt author præcipuus, & à quo fit efficacia pro-
 iectionis, Sathan solum vt minister: Deus vo-
 luntate sua efficaci & concursu influxuque ef-
 ficaciam erroris affert; Sathan serui & instru-
 menti instar adiuuat; Deus vt causa efficiens
 prima (hæc enim Aristoteli est id vnde est ef-
 ficacia, & primum principium motus & actio-
 nis) Sathan vt ab ea dependens. Eadem è Cal-
 uini præceptore Bucero com. in cap. I. ad Ro-
 man. pag. 72. illustremus. *Apparet, ait, Deum
 cum seducit, tradit in reprobum sensum, immitit ef-
 ficacem errorem, id facere non tantum deserendo,
 sed etiam animos hominū, vt errori concedant, incli-
 nādo.* Adhucne perges mēdaciter impudēterq;
 Caluini sententiā deprauare? Adhucne Buceri
 anos tuos

Quid sit
 Caluino à
 Deo esse
 erroris ef-
 ficaciam.

tuos & reformatos Sacramentarios, non desines emendicata à Catholicis doctrina ineptè excusare? Nota maiusculis, Deum Sacramentarium homines vt errori concedant inclinare.

2. probatio minoris.

II. Eadem minor hoc etiam modo in thesi confirmatur. Sathanæ viui colores lineamentaq; certissima sunt, mentiri, mendaciaq; subministrare. Ioan. 8. *Cum loquitur mendacium ex proprijs loquitur, quia mendax est, & pater eius.* Iam vero Caluini Deus mentitur, subministratque mendacia, tum quod eius instinctu, iussu, mandato, Diabolus mendacium loquitur, I. Instit. c. 18. §. 1. *mittitur cum certo mandato, vt sit spiritus mendax in ore omnium prophetarum; tum quod ab eo manet efficacia erroris & mendacij.* ibid. §. 2. *Explicemus id non nihil: Inducit in mendacium pseudopphetas diabolus; sed non induceret, nisi eos Deus induci non tantum permetteret, sed etiam vellet, tergiuersando enim effugiunt Dei tantum permissu, non etiam voluntate hoc fieri.* ibid. §. 1. *Quod vult obtinet in errantibus Diabolus; sed non obtineret, nisi Deus simul efficacem illum errorem immitteret.* Vnde rectè Becanus: secundum Caluini Euangelium non Diabolus, sed Deus est pater mendacij; Deus, inquam, è lacu Lemano profeminatus. Nam verus ille 3. Reg. 22. non mittit Sathanam cum certo mandato mentiendi, vt vult Caluinus, sed permittit, vt quod se velle Diabolus ià dixerat, perficiat, eumq; etiam

etiam superaturum prædicit ijs verbis: *decipies & praualebis: egredere & fac* (vti constituisti).

III. Ad idem valet & hæc ratio: proditiones, rapinæ, homicidia non ab alio ortum habent, quam à Diabolo, de quo veritas ait Ioan. 8. *Homicida erat ab initio. & 13. cum diabolus iam misisset in cor eius, vt traderet eum Iudas.* at eædem illæ pestes humanarum societatum, ortum habent à Deo Calvinistarum reformato, vt qui vi sua occulta miseros mortales ad eas excitet, moueat, necessitet, 1. Inst. c. 18. §. 2. *Affyrios apparet certa destinatione Dei fuisse impulsos.* ad quid? Primo ad bellum, sed iniustum, quodq; sine peccato non posset suscipi. Deinde ad sæuiendum non absq; grauissimis delictis: hinc. ibid. §. 1. *Quidquid sauitiæ exercent Chaldaei in Iudæa Dei esse pronunciat Ieremias,* (vt malè explicat Calvinus). Et §. 4. *homo iusto Dei impulsu agit, quod sibi non licet.* Tentat igitur proditiones, rapinas, homicidia, impulsu Dei, quæ sibi nõ licent. Verba autem quæ ex Isaia 10. adfert pro Caluino Prædicans, quali idem cum eo dicat, longè alium sensum habent. Nam illa *ad gentem fallacem mittam*: non aliud sonant quam *permittam*, Afsyrijs sua sponte Iudæorum terris inhiantibus, vt quod volunt faciant, nec iam amplius furorem eorum contra Israel reprimam. Hoc modo venator dum laxat vincula cani, permittitq; eum incurrere in feram, dicitur canē in feram mittere, cum tamen

3. probatio minoris.

Solutio obiectionis Vorstianæ.

Deus mittit Afsyrios, vt venator cum sol. uic vincula, canes.

tamen solum ei permittat currere capereque leporem. Nec mandatum hic aliud intercessit, quàm quo Deus iratus & Iudæis protectionem suam abstulit, & hostibus sæuendi facultatem permisit, ad eorum impietatem puniendam. Plura Bellarminus lib. 2. de amiss: gratiæ c. 13. Becanus in Disp. cit. c. 13.

probatio.
Quarta

IV. Idem ex eo est ostensum, quod impellere homines ad impuritatem & scædas libidinum species, non boni sed mali sit spiritus, & eius maximè, quem impurum immundumque dicimus, de quo Tob. 6. at Caluini sequaciumque ipsius Deus, homines impellit ad nefarias libidines. Disertè siquidem ait li. 1. Institut. cap. 18. §. 1. *quod Absolon incesto coitu patris sui thorum polluit, id Deus opus suum esse pronunciat* secundum Calvinum. non repeto Zvvinglij & Melanthonis verba in thesi posita: quæ sunt Caluini vrgeo. Opus suum esse vult Deus Calvinisticus. Quid? incestam pollutionem thori paterni: at incesta pollutio non est opus, quæ opus, siue opus in communi acceptum, sed qua tale opus in specie: nempe quæ turpe & infandum est. Nequicquam igitur aduersarius respondet §. 28. *infandam Absolonis libidinem esse opus Dei, quæ opus.* Hoc falsum esse ipsi etiam sua occinuit conscientia, quando quasi dimissa priore responsione subdit; iam dictum *flagitium esse opus Dei, quæ*

Refutatur
prædicant-
is respon-
sio.

quà iustum iudicium seu punitio est. Si namque erat opus Dei quà punitio Dauidis fuit, erat ergo opus Dei, quà probrum & scœdum opus erat (hac enim ratione punitio adulterij Dauidis erat). Quod si autem opus Dei erat, quà scœdum opus erat, ergo etiam erat opus Dei, quà incesta pollutio & peccatum erat. Nam quà scœdum erat, peccatum erat. Ad quod igitur immediatè sequentibus verbis adiungit prædicans: fuisse quidem opus Dei, at non quà peccatum erat. En vt cohærent vix integræ tres lineæ prædicantiæ Antilogiæ verius quàm Apologiæ.

V. Tentare a deo Sathanæ proprium est, **Quinta**
 vt hinc per Antonomasiam Matth. 4. Tenta- **probatio.**
 tor appelletur. Idem Actor. 5. in Anania. 1.
 Corinth. 7. in incontinentibus, & alibi vide-
 re est: ad eundem spectat cribrare Luc. 22.
 (Tentare autem & cribrare intellige prout
 locis iam citatis sumuntur, ne calumniator
 prædicans de tentatione in genere sermo-
 nem inferens, per Sophisticen suam decli-
 net argumentum). At quin Caluini De-
 us, ad malum tentet, & cribret homines,
 nihil est dubium, quia tentatio Sathanæ
 magis est à Deo quàm à Sathana. Eius si-
 quidem potius est, cuius est, vt imperantis
 & efficaciam suggerentis, quàm cuius est, vt
 duntaxat eam exequentis. Calvinus autem
 A. In-

1. Inst. c. 18. §. 1. cum prædicante §. 48. vult temptationem quæ pœna quædam est (quod satis est nostro instituto) esse Dei, vt iudicis illam imperantis, Sathanamq; vt iræ eius ministrū, cum certo mandato mitti (2. Instit. c. 4. §. 3.) vt eam exequatur, decipiatq; pseudopphetas. Vult igitur Calvinus Deum suum esse tentatorem ad malum (esto id fiat in pœnam) non minus quam Diabolum, imò verò vult eum omnium tētatorum ducem & antesignanum. Hactenus de primæ thesis argumētis; de mendacijs post.

Sexta probatio.

VI. Ex secunda thesi clarè hæc demonstratio colligitur: Deum asserere scelerum authorem, est non tantum Diabolum cum Deo societate coniungere, sed etiam in ipsum Deum transformare, prout conceptis verbis cap. 4. contra Libertinos ait ille ipse Calvinus, vt nihil minus quam de hoc dubitare debeat Calvinianus prædicans. At ipse Calvinus astruit Deum scelerum authorem 1. Instit. ca. 18. §. 3. hoc modo cōcludens. *Iam satis apertè ostendi, Deum vocari omnium eorum (puta peccatorū quæ peccata sunt) authorem, quæ isti censores dicunt otioso tantum eius permisso contingere: ipsius igitur Caluini propria confessione Deus est Diabolus.*

CAPVT